Πίνακας Περιεχομένων



ΠΡΟΛΟΓΟΣ xiii

ΣΚΟΠΟΣ & ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ xv

ΜΕΡΟΣ Α' — **Ψηφιακές Τεχνολογίες και Θέατρο στην Εκπαίδευση: Εισαγωγικό Πλαίσιο 1**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 — **Τεχνολογία στην Εκπαίδευση: Αφετηρίες, Ορολογία και η Εποχή της Διάδρασης 3**

1.1 Ορόσημα και Στάδια της Ψηφιακής Διαδρομής στην Εκπαίδευση **4**
1.2 Εννοιολογικές Αποσαφηνίσεις: Πληροφορική, Δεδομένα, Πληροφορία και Ψηφιακός Γραμματισμός **19**
1.3 Η Εποχή της Διάδρασης: Web 2.0 και η Ανάδυση του Χρήστη-Συνδημιουργού **23**
1.4 Σύνοψη Κεφ. 1 ..... **28**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 — **Θέατρο και Ψηφιακές Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση 31**

2.1 Η Παιδαγωγική Αξία του Θεάτρου και του Δράματος: Θεωρητικές Καταβολές και Σύγχρονη Θεώρηση **31**
2.2 Από τη Θεατρική Παράσταση στη Θεατροπαιδαγωγική: Εννοιολογικός Χάρτης ... **37**
2.3 Η Σύγκλιση Θεάτρου και Ψηφιακής Τεχνολογίας: το «Ψηφιακό Δράμα» και οι Συγγενείς του Όροι **40**
2.4 Ο Μετασχηματισμός του Ρόλου του Εκπαιδευτικού Θεατρικής Αγωγής στην Ψηφιακή Εποχή **45**
2.5 Σύνοψη Κεφ. 2: Θέατρο και Ψηφιακή Τεχνολογία ως Συμπληρωματικές Λογικές **50**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 **Το Θεσμικό Πλαίσιο: Το Πρόγραμμα Σπουδών Θεατρικής Αγωγής και ο Θεσμός του Πολλαπλού Βιβλίου 53**

3.1 Το Πρόγραμμα Σπουδών Θεατρικής Αγωγής: Εξέλιξη και Τρέχουσα Μορφή . **53**
3.2 Ο Νέος Θεσμός του Πολλαπλού Βιβλίου και τα Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα (ΨΜΑ) **57**
3.3 Η Θεατρική Αγωγή Αποκτά Σχολικό Εγχειρίδιο: Ένα Εκπαιδευτικό Ορόσημο..... **60**
3.4 Σύνοψη Κεφ.3: Προς μια Νέα Καμπή **63**

ΜΕΡΟΣ Β’ **Θεωρίες Μάθησης..... 65**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 **Θεμελιώδεις Θεωρίες Μάθησης: Συμπεριφορισμός, Γνωστικισμός και Κοινωνικός Εποικοδομητισμός 67**

4.1 Συμπεριφορισμός (Behaviorism) **68**
4.1.1 Ιστορική Αναδρομή και Θεωρητικές Καταβολές..... 68
4.1.2 Βασικές Αρχές και Κύριοι Θεωρητικοί (Pavlov, Watson, Skinner)..... 73
4.1.3 Παιδαγωγικές Εφαρμογές και Όρια..... 78
4.2 Γνωστικισμός (Cognitivism) **84**
4.2.1 Ιστορική Αναδρομή και Θεωρητικές Καταβολές..... 84
4.2.2 Βασικές Αρχές: Επεξεργασία Πληροφορίας και Γνωστικές Δομές..... 90
4.2.3 Παιδαγωγικές Εφαρμογές 94
4.3 Κοινωνικός Εποικοδομητισμός (Social Constructivism) **99**
4.3.1 Θεωρητικό Πλαίσιο: Από την Ατομική στην Κοινωνική Οικοδόμηση της Γνώσης 99
4.3.2 Jean Piaget: Γνωστική Θεωρία Ανάπτυξης..... 105
4.3.3 Lev Vygotsky: Ζώνη Εγγύτερης Ανάπτυξης (ZPD) 110
4.3.4 John Dewey: Μάθηση μέσω Πράξης 115
4.3.5 Παιδαγωγικές Εφαρμογές, με Παραδείγματα για τη Θεατρική Αγωγή 121
4.4 Σύνοψη Κεφ. 4 ..... **126**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 **Διευρημένες Θεωρίες Μάθησης και η Μετάβαση στην Ψηφιακή Εποχή 135**

5.1 Η Θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης (Howard Gardner) **135**
5.1.1 Θεωρητικό Πλαίσιο και Ιστορική Αναδρομή 135
5.1.2 Οι Εννέα Μορφές Νοημοσύνης 139
5.1.3 Παιδαγωγικές Εφαρμογές, με Παραδείγματα για τη Θεατρική Αγωγή 143
5.2 Η Ταξινομία του Bloom **147**
5.2.1 Ιστορική Αναδρομή και Σκοπός 147
5.2.2 Τα Έξι Επίπεδα Γνωστικών Δεξιοτήτων 149
5.2.3 Εφαρμογή στον Εκπαιδευτικό Σχεδιασμό: Ρήματα-Στόχοι και Παραδείγματα... 153
5.3 Στυλ Μάθησης και Προσωπικότητα: Jung και MBTI **157**
5.3.1 Η Θεωρία Ψυχολογικών Τύπων του Carl Jung 157
5.3.2 Το Myers-Briggs Type Inventory (MBTI) και η Σύνδεσή του με τη Μάθηση 160
5.3.3 Κριτική Αποτίμηση: Τι Λέει η Έρευνα για τα «Στυλ Μάθησης» 163
5.4 Ο Κονεκτιβισμός (Connectivism) **167**
5.4.1 Οι Θέσεις των Siemens και Downes 167
5.4.2 Δίκτυα, Κόμβοι και Κατανεμημένη Γνώση 170
5.4.3 Κριτική Αποτίμηση: Θεωρία Μάθησης ή Παιδαγωγικό Φαινόμενο; 173
5.5 Σύνοψη Κεφ. 5: Γέφυρα προς την Ηλεκτρονική Μάθηση **177**

ΜΕΡΟΣ Γ' **Θεωρίες Μάθησης για Ηλεκτρονική Μάθηση και Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση 181**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 **Η Ηλεκτρονική Μάθηση: Ορισμοί, Μορφές και Θεωρίες Θεμελίωσης 183**

6.1 Ορισμοί και Μορφές Ηλεκτρονικής Μάθησης (e-Learning) **183**
6.1.1 Ορισμός της Ηλεκτρονικής Μάθησης (Bates) 183
6.1.2 Οι Τρεις Μορφές: Αυτοδιδασκαλία, Σύγχρονη, Ασύγχρονη Μάθηση 187
6.2 Μικτή και Υβριδική Μάθηση (Blended & Hybrid Learning) 191
6.2.1 Ορισμός και Βασικά Χαρακτηριστικά της Μικτής Μάθησης 191
6.2.2 Ο Ρόλος των Ψηφιακών Τεχνολογιών στην Ανάμειξη (Blending) 195

6.2.3 Μικτή vs. Υβριδική Μάθηση: η Διάκριση του Bates *199*
6.2.4 Πλεονεκτήματα και Ερευνητικά Ευρήματα *202*
6.3 Ανδραγωγική: Η Θεωρία Μάθησης Ενηλίκων (Knowles) **205**
6.3.1 Οι Βασικές Παραδοχές της Ανδραγωγικής *205*
6.3.2 Σημασία για την ΑεξΑΕ και το e-Learning *209*
6.3.3 Κριτική Αποτίμηση: Θεωρία ή Σύνολο Παραδοχών; *211*
6.4 Η Θεωρία της Συναλλακτικής Απόστασης (Transactional Distance, Moore) **215**
6.4.1 Η Έννοια της Συναλλακτικής Απόστασης *215*
6.4.2 Οι Τρεις Μεταβλητές: Διάλογος, Δομή, Αυτονομία *218*
6.4.3 Σημασία για τον Σχεδιασμό ΑεξΑΕ Προγραμμάτων *222*
6.5 Σύνοψη Κεφ. 6 ..... **225**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 **Θεωρίες Αλληλεπίδρασης και Ολοκληρωμένα Μοντέλα Ηλεκτρονικής Μάθησης** **229**

7.1 Προς μια Θεωρία του e-Learning (Terry Anderson, 2008) **229**
7.1.1 Οι Τέσσερις Οπτικές του Αποτελεσματικού Μαθησιακού Περιβάλλοντος (Bransford κ.ά.) *229*
7.1.2 Ο Ρόλος της Αλληλεπίδρασης: από τον Moore στον Anderson *233*
7.1.3 Το Θεώρημα Ισοδυναμίας της Αλληλεπίδρασης *237*
7.2 Το Μοντέλο της Κοινότητας Διερεύνησης (Community of Inquiry) **241**
7.2.1 Θεωρητικό Πλαίσιο (Garrison, Anderson & Archer) *241*
7.2.2 Κοινωνική Παρουσία *245*
7.2.3 Γνωστική Παρουσία *250*
7.2.4 Διδακτική Παρουσία *253*
7.3 Το Ολοκληρωμένο Μοντέλο του Picciano **257**
7.3.1 Θεωρητικό Πλαίσιο: Blending with Pedagogical Purpose Model *257*
7.3.2 Οι Έξι Παιδαγωγικές Συνιστώσες *260*
7.3.3 Το Πολυτροπικό Μοντέλο (Multimodal Model) *264*
7.4 Το Μοντέλο της Ηλεκτρονικής Διαμεσολάβησης (e-Moderating, Salmon) **267**
7.4.1 Θεωρητικό Πλαίσιο και τα Πέντε Στάδια *267*
7.4.2 Ο Ρόλος του e-Moderator ανά Στάδιο *271*
7.5 Σύνοψη Κεφ. 7 ..... **274**

ΜΕΡΟΣ Δ' **Ψηφιακά Μέσα, Τεχνολογίες Αιχμής και Θεωρίες Μάθησης σε Εφαρμογή: Σχέδια Μαθήματος για την Εκπαίδευση και τη Θεατρική Αγωγή 277**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 **Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα, Εργαλεία, Περιβάλλοντα και Τεχνολογίες: Εννοιολογικός Χάρτης 279**

8.1 Τα Ψηφιακα Μαθησιακα Αντικείμενα (ΨΜΑ): Ορισμός και Κριτήρια (Wiley, IEEE) **279**
8.2 Ψηφιακά Εργαλεία Δημιουργίας και Συνεργασίας **286**
8.3 Ψηφιακά Μαθησιακά Περιβάλλοντα και Πλατφόρμες.....**291**
8.4 Αναδυόμενες Ψηφιακές Τεχνολογίες: Οριοθέτηση της Έννοιας **295**
8.5 Ψηφιακά Αρχεία και Συλλογές για τη Θεατρολογική Έρευνα και Εκπαίδευση **299**
8.6 Σύνοψη Κεφ. 8: Ένας Ενιαίος Εννοιολογικός Χάρτης.....**304**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 **Από τη Θεωρία στην Ψηφιακή Πράξη: Μεθοδολογία Σχεδιασμού Μαθήματος 307**

9.1 Η Αλυσίδα Σχεδιασμού: Θεωρία → Μαθησιακός Στόχος → Παιδαγωγική Μέθοδος → ΨΜΑ/Εργαλείο → Δραστηριότητα → Αξιολόγηση **307**
9.2 Πίνακας-Μήτρα Αντιστοίχισης Θεωριών Μάθησης με ΨΜΑ, Εργαλεία και Δραστηριότητες **312**
9.3 Ειδικές Παιδαγωγικές Προτεραιότητες για τη Θεατρική Αγωγή.....**320**
9.4 Σύνοψη Κεφ. 9 .....**324**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 **Αντιπροσωπευτικά Σχέδια Μαθήματος Ι: Θεωρίες Μάθησης του Μέρους Β΄ σε Εφαρμογή 325**

10.1 Συμπεριφορισμός σε Εφαρμογή: Διαδραστικό Κουίζ και Άμεση Ανατροφοδότηση **325**
10.2 Γνωστικισμός σε Εφαρμογή: Interactive Video στην Ανάλυση Παράστασης.....**333**
10.3 Κοινωνικός Εποικοδομητισμός σε Εφαρμογή: Ψηφιακή Προσομοίωση και Συνεργατικά Εργαλεία.....**341**
10.4 Ο Κονεκτιβισμός σε Εφαρμογή: Podcasting, Ψηφιακή Αφήγηση και Προσωπικά Δίκτυα Μάθησης **350**
10.5 Σύνοψη Κεφ. 10 .....**360**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 **Αντιπροσωπευτικά Σχέδια Μαθήματος ΙΙ: Θεωρίες e-Learning του Μέρους Γ΄ σε Εφαρμογή 361**

11.1 Συναλλακτική Απόσταση σε Εφαρμογή: Δομή, Διάλογος και Αυτονομία σε Περιβάλλον LMS **361**

11.2 Κοινότητα Διερεύνησης σε Εφαρμογή: Κοινωνική, Γνωστική και Διδακτική Παρουσία σε Σύγχρονο Περιβάλλον **368**

11.3 Τα Μοντέλα Picciano και Salmon σε Εφαρμογή: Σχεδιασμός Μικτού Μαθήματος .. **377**

11.4 Σύνοψη Κεφ. 11 ..... **387**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 **Αναδυόμενες Τεχνολογίες σε Σχέδια Μαθήματος: Τεχνητή Νοημοσύνη, Επαυξημένη, Εικονική και Διευρυμένη Πραγματικότητα 391**

12.1 Τεχνητή Νοημοσύνη: Δραματουργική Ανάπτυξη και Κριτική Αξιολόγηση Παραγόμενου Περιεχομένου **392**

12.2 Επαυξημένη Πραγματικότητα: Σύνδεση Φυσικού Χώρου και Ψηφιακού Θεατρικού Περιεχομένου **403**

12.3 Εικονική Πραγματικότητα και Εικονικό Θέατρο **413**

12.4 Διευρυμένη Πραγματικότητα: Σύνθεση και Προοπτικές **426**

12.5 Σύνοψη Κεφ. 12 ..... **433**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 **Σύνθεση: Ολοκληρωμένα Σχέδια Μαθήματος για τη Θεατρική Αγωγή σε Όλες τις Εκπαιδευτικές Βαθμίδες .. 437**

13.1 Αρχές Ολοκληρωμένου Σχεδιασμού **438**

13.2 Σχέδιο Μαθήματος: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση **444**

13.3 Σχέδιο Μαθήματος: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση **454**

13.4 Σχέδιο Μαθήματος: Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Μεταπτυχιακό Επίπεδο **463**

13.5 Σύνοψη Κεφ. 13**:** Προς μια Ολοκληρωμένη Παιδαγωγική Σύνθεση **472**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ 475

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 479